

Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικές Αγορές

Μάθημα: Διάρθρωση και Προβλήματα της Ελληνικής Οικονομίας
Υπεύθυνος Καθηγητής: Αλογοσκούφης Γεώργιος

Άνδρεα Δημοσθένους :1220299

Αντωνία Λαβίθη :1210292

Ντουμιτρίτσα Μελέκα:1220001

Ελφρίντα Μαναί :1220332

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο χρηματοπιστωτικός τομέας στην Ελλάδα αποτελεί βασικό μηχανισμό χρηματοδότησης και σταθερότητας της οικονομίας, με κύριους φορείς :

ΤΡΑΠΕΖΕΣ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ

ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

ΕΤΑΙΡΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΚΕΦΑΛΑΙΩΝ

ΕΠΟΠΤΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ

Ο ρόλος του χρηματοπιστωτικού τομέα

Διαμεσολαβητής μεταξύ
επενδυτών
Και αποταμιευτών

Χρηματοδότηση
επιχειρήσεων και
νοικοκυριών

Διευκόλυνση πληρωμών
και συναλλαγών

Διαχείριση κινδύνων

Στήριξη της νομισματικής
πολιτικής και της
οικονομικής σταθερότητας

Οι τράπεζες στην Ελλάδα

Οι τράπεζες στην Ελλάδα αποτελούν βασικό πυλώνα του χρηματοπιστωτικού συστήματος, καθώς διαμεσολαβούν μεταξύ αποταμιεύσεων και επενδύσεων και λειτουργούν υπό την εποπτεία της Τράπεζας της Ελλάδος και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας.

Οι τράπεζες είναι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που:

Δέχονται καταθέσεις από ιδιώτες και επιχειρήσεις

Πραγματοποιούν πληρωμές και μεταφορές χρημάτων

Χορηγούν δάνεια

Λειτουργούν ως ενδιάμεσοι μεταξύ αποταμιευτών και δανειοληπτών

Ιστορική Ανάπτυξη της Ελληνικής Τράπεζας και του χρηματοπιστωτικού συστήματος

1981: Ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ – άνοιγμα της οικονομίας και μεγαλύτερη διασύνδεση των τραπεζών με την Ευρώπη.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα (ΕΟΚ) την 1η Ιανουαρίου 1981 σήμανε μια νέα εποχή για τη χώρα, θέτοντας τις βάσεις για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη. Πριν από αυτήν, η Ελλάδα είχε περάσει από πολιτικές και οικονομικές δυσκολίες, όπως τη δικτατορία και υψηλό πληθωρισμό, και η ένταξη στην ΕΟΚ αποτέλεσε ευκαιρία για σταθερότητα και πρόοδο.

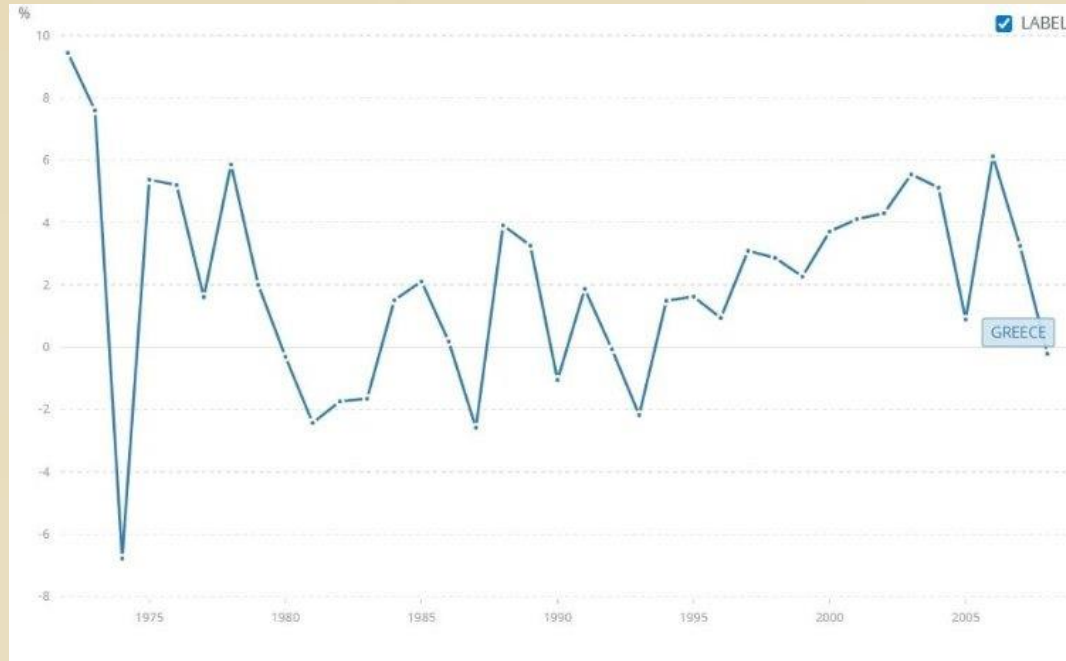
**1990s: Απελευθέρωση τραπεζικών αγορών,
άρση περιορισμών στον ανταγωνισμό .
Εισαγωγή νέων προϊόντων και υπηρεσιών.**

Η δεκαετία του 1990 ήταν μια περίοδος οικονομικής ανάπτυξης για την Ελλάδα. Το ΑΕΠ της χώρας αυξήθηκε κατά μέσο όρο 4,5% ετησίως, ενώ ο πληθωρισμός μειώθηκε σημαντικά.

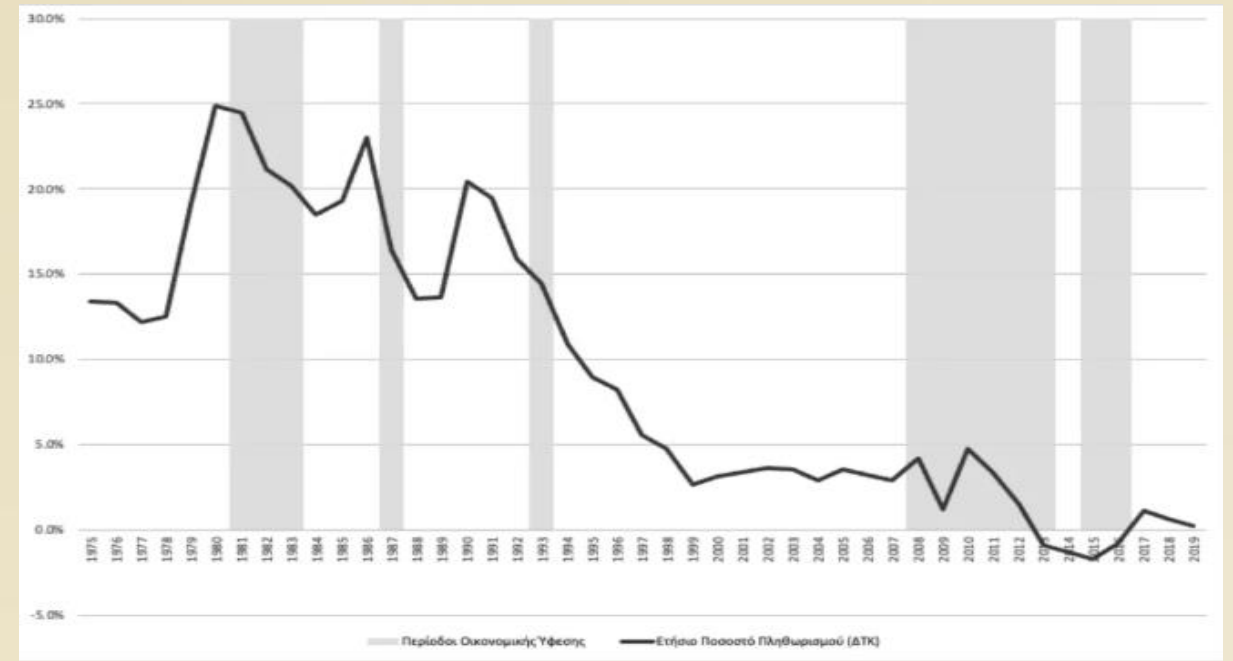
**1993: Συνθήκη του Μάαστριχτ –
προσαρμογή τραπεζικού συστήματος στους
ευρωπαϊκούς κανόνες για ένταξη στην ΟΝΕ.**

Η υπογραφή της Συνθήκης του Μάαστριχτ το 1992 αποτέλεσε ορόσημο στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η συνθήκη οδήγησε στη δημιουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, θέτοντας τις βάσεις για την Οικονομική και Νομισματική Ένωση (ΟΝΕ) και την καθιέρωση του ενιαίου νομίσματος, του ευρώ. Η Ελλάδα, ως μέλος της ΕΕ, έπρεπε να προσαρμοστεί στις νέες απαιτήσεις και να εκπληρώσει τα κριτήρια σύγκλισης για τη συμμετοχή της στην ΟΝΕ.

Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικές Αγορές

- GDP per capital growth (annual%)-Greece

- Πληθωρισμός στην Ελλάδα, 1975-2019

2001: Εισαγωγή του ευρώ – οι ελληνικές τράπεζες εντάχθηκαν πλήρως στο σύστημα πληρωμών της Ευρωζώνης.

Η ένταξη της Ελλάδας στην Οικονομική και Νομισματική Ένωση την 1η Ιανουαρίου 2001 σηματοδότησε μια θεμελιώδη θεσμική και νομισματική αλλαγή για την ελληνική οικονομία. Με την υιοθέτηση του ευρώ, η δραχμή καταργήθηκε και η συναλλαγματική ισοτιμία κλειδώθηκε οριστικά στο επίπεδο των 340,750 δραχμών ανά ευρώ. Από το σημείο αυτό και έπειτα, η άσκηση της νομισματικής πολιτικής μεταφέρθηκε στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, περιορίζοντας τη δυνατότητα της χώρας να χρησιμοποιεί εργαλεία όπως η υποτίμηση ή ο αυτόνομος καθορισμός των επιτοκίων. Η ένταξη στο ευρώ συνέβαλε στη σύγκλιση των επιτοκίων, στη βελτίωση της αξιοπιστίας της ελληνικής οικονομίας και στην ενσωμάτωση των ελληνικών τραπεζών στις ευρωπαϊκές αγορές χρήματος και κεφαλαίου. Ωστόσο, η απώλεια νομισματικής ευελιξίας, σε συνδυασμό με διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας, ανέδειξε περιορισμούς του νέου πλαισίου κατά τη διάρκεια της μετέπειτα χρηματοπιστωτικής κρίσης.

2004-2008: Η προ κρίση οικονομία

Κατά την περίοδο 2004–2008, η ελληνική οικονομία βρισκόταν σε φάση έντονης μεγέθυνσης, η οποία στηριζόταν κυρίως στην αύξηση της εγχώριας ζήτησης και στην ευρεία πιστωτική επέκταση. Η συμμετοχή της χώρας στη ζώνη του ευρώ εξασφάλισε χαμηλά επιτόκια και ευνοϊκές συνθήκες χρηματοδότησης, τόσο για το Δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό τομέα. Το τραπεζικό σύστημα διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο, καθώς η ταχεία αύξηση των στεγαστικών και καταναλωτικών δανείων ενίσχυσε την κατανάλωση και τις επενδύσεις, ενώ οι ελληνικές τράπεζες επέκτειναν τη δραστηριότητά τους στη Νοτιοανατολική Ευρώπη. Παρά τους υψηλούς ρυθμούς ανάπτυξης, η οικονομική μεγέθυνση συνοδεύτηκε από σοβαρές μακροοικονομικές ανισορροπίες, όπως η διεύρυνση των δημοσιονομικών ελλειμμάτων, η απώλεια ανταγωνιστικότητας και το αυξανόμενο έλλειμμα τρεχουσών συναλλαγών, οι οποίες κατέστησαν την ελληνική οικονομία ιδιαίτερα ευάλωτη στην παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση που εκδηλώθηκε το 2008.

ΠΩΣ ΕΓΙΝΕ Η ΚΡΙΣΗ ΤΟΥ 2008 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ?

Η κρίση του 2008 στην ελλαδα δεν εγινε ξαφνικα.Ήταν το αποτέλεσμα πολλών χρόνων προβλημάτων, που φάνηκαν έντονα όταν ξέσπασε η παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση.

☐ Το κράτος δεν μπορούσε πλέον να καλύψει τα έξοδά του λόγω υψηλού χρέους και ελλειμμάτων.

☐ Οι τράπεζες έχασαν ρευστότητα και περιόρισαν τον δανεισμό προς επιχειρήσεις και νοικοκυριά.

☐ Λάθος χειρισμοί και καθυστερήσεις αύξησαν την αβεβαιότητα και επιδείνωσαν την κρίση.

☐ Οι επενδυτές έχασαν την εμπιστοσύνη τους στην ελληνική οικονομία.

☐ Μείωση παραγωγής, κατανάλωσης και θέσεων εργασίας.

☐ Ανεργία, φτώχεια και μείωση του βιοτικού επιπέδου.

Η ΔΥΣΚΟΛΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ 2008-2015

Το 2009 έγινε γνωστό ότι το έλλειμμα της χώρας ξεπερνούσε το 15% του ΑΕΠ.

- ☐ Δημοσιονομική προσαρμογή: Εφαρμογή αυστηρών μέτρων λιτότητας για τη μείωση ελλειμμάτων και χρέους.
- ☐ Εισοδήματα & φορολογία: Μειώσεις μισθών και συντάξεων σε συνδυασμό με αύξηση φορολογικών Επιβαρύνσεων.
- ☐ Αγορά εργασίας: Ραγδαία αύξηση της ανεργίας, ιδιαίτερα στους νέους.
- ☐ Τραπεζικό σύστημα: Περιορισμένη ρευστότητα και δυσκολία πρόσβασης σε χρηματοδότηση.
- ☐ Επιχειρηματικότητα: Κλείσιμο επιχειρήσεων και πτώση επενδύσεων.
- ☐ Κοινωνικές επιπτώσεις: Αύξηση κοινωνικών ανισοτήτων και επιδείνωση της ποιότητας ζωής.

Η ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΗ ΔΙΑΣΩΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΚΑΙ ΤΑ ΤΡΙΑ ΜΝΗΜΟΝΙΑ

Ανάγκη διεθνούς στήριξης: Η Ελλάδα αδυνατούσε να χρηματοδοτήσει το χρέος της από τις αγορές.

- **Πρώτο Μνημόνιο (2010):** Αυστηρή λιτότητα(περικοπές μισθών & συντάξεων , αύξηση φόρων (ΦΠΑ,ειδικοί φόροι).
- **Δεύτερο Μνημόνιο (2012):** Ενίσχυση της στήριξης (130 δισ.) και εφαρμογή του PSI (κούρεμα χρέους) με αναδιάρθρωση του δημόσιου Χρέους.
- **Τρίτο Μνημόνιο (2015):** capital controls, Εποπτεία, Σταθεροποίηση.
- Τα μνημόνια αποτέλεσαν μηχανισμούς δημοσιονομικής διάσωσης, με στόχο τη χρηματοδότηση της χώρας και τη σταθεροποίηση του χρέους, αλλά συνοδεύτηκαν από αυστηρούς όρους και σημαντικές κοινωνικές επιπτώσεις.

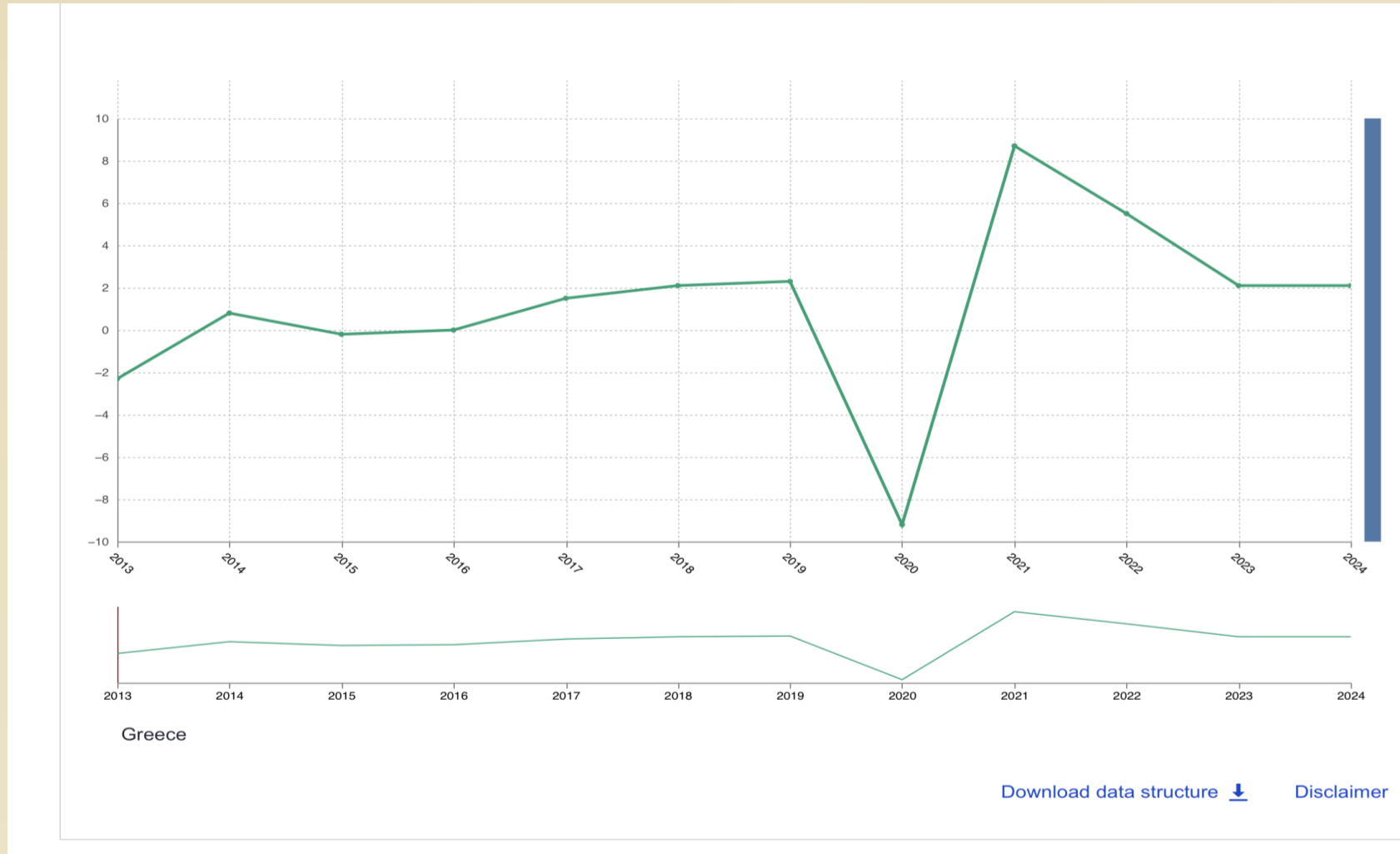
ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΚΡΙΣΗ - CAPITAL CONTROLS

Απώλεια εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα: Η αβεβαιότητα και η κρίση χρέους οδήγησαν σε μαζικές εκροές Καταθέσεων.

- **Έλλειψη ρευστότητας:** Οι ελληνικές τράπεζες δυσκολεύτηκαν να χρηματοδοτηθούν από τις αγορές και βασίστηκαν στη στήριξη της Ευρωπαϊκή Κεντρικής Τράπεζας.
- **Κλιμάκωση της κρίσης το 2015:** Η παρατεταμένη αβεβαιότητα κορυφώθηκε κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων με τους θεσμούς.
- **Επιβολή capital controls (2015):** Περιορισμοί στις αναλήψεις και στις μεταφορές κεφαλαίων για την αποφυγή κατάρρευσης των τραπεζών.
- **Επιπτώσεις στην οικονομία:** Μείωση κατανάλωσης, δυσκολία στις συναλλαγές και πλήγμα στην επιχειρηματική Δραστηριότητα.
- **Σταδιακή αποκατάσταση:** Μετά τη σταθεροποίηση και τις ανακεφαλαιοποιήσεις, οι περιορισμοί άρχισαν

Μετά το σοκ της πανδημίας COVID-19, η ελληνική οικονομία εισέρχεται σε φάση ανάκαμψης

Ανάκαμψη του ΑΕΠ μετά την Πανδημία (Eurostat)

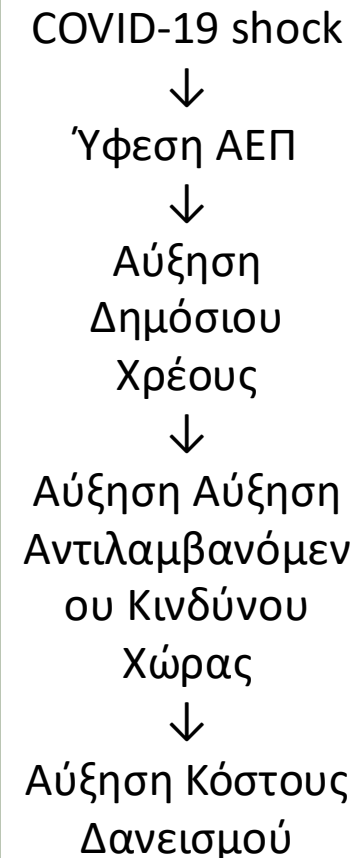

Ανάκαμψη της Ελληνικής Οικονομίας 2021–2024 (με Eurostat δεδομένα)

Ανάκαμψη της Ελληνικής Οικονομίας με Ευρωπαϊκή Οπτική

Η πανδημία COVID-19 αποτέλεσε ένα εξωγενές σοκ που επηρέασε άμεσα τις χρηματοαγορές, αυξάνοντας την αβεβαιότητα, το κόστος δανεισμού και τον αντιλαμβανόμενο κίνδυνο χώρας.

- ✓ Το ΑΕΠ της Ελλάδας μειώθηκε κατά 9% το 2020, μία από τις μεγαλύτερες μειώσεις στην ΕΕ. Η πτώση αυτή συνδέεται άμεσα με τη μείωση της οικονομικής δραστηριότητας και του τουρισμού.
- ✓ Η απότομη ύφεση αυξάνει τον *μακροοικονομικό κίνδυνο* και επιβαρύνει την αξιολόγηση του κρατικού χρέους.
- ✓ Το δημόσιο χρέος αυξήθηκε έντονα το 2020 λόγω μέτρων στήριξης.
- ✓ Το χρέος της Ελλάδας ξεπέρασε το 200% του ΑΕΠ. Η αύξηση του χρέους ενισχύει το *country risk*, αυξάνοντας το κόστος δανεισμού και τη μεταβλητότητα των ελληνικών τίτλων.

Μετά το σοκ της πανδημίας COVID-19, η ελληνική οικονομία εισέρχεται σε φάση ανάκαμψης

- **Ανάκαμψη ΑΕΠ:** Η αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ μετά το 2021 ενισχύει τα δημόσια έσοδα και βελτιώνει τη βιωσιμότητα του χρέους.
- **Βελτίωση αγοράς εργασίας:** Η σταθερή μείωση της ανεργίας μειώνει τη μακροοικονομική αβεβαιότητα.
- **Αποκλιμάκωση λόγου χρέους/ΑΕΠ:** Η ταχεία μείωση του δείκτη ενισχύει τη δημοσιονομική αξιοπιστία.
- **Επίδραση στις χρηματοαγορές:** Οι αγορές εστιάζουν στη δυναμική των δεικτών, γεγονός που οδηγεί σε μείωση του sovereign risk και του κόστους δανεισμού.

Τράπεζες και χρηματοαγορές στη μεταπανδημική περίοδο

Η μεταπανδημική βελτίωση των μακροοικονομικών δεικτών επηρεάζει άμεσα τις χρηματοαγορές μέσω του τραπεζικού συστήματος. Η αύξηση του ΑΕΠ και η μείωση της ανεργίας περιορίζουν τη δημιουργία νέων μη εξυπηρετούμενων δανείων, ενισχύοντας τη σταθερότητα των τραπεζών. Η βελτίωση αυτή μειώνει τον συστημικό κίνδυνο και αποκαθιστά την εμπιστοσύνη των επενδυτών, γεγονός που αντανακλάται σε ευνοϊκότερες συνθήκες χρηματοδότησης στις αγορές κεφαλαίου.

Τρέχοντες Προκλήσεις και Μελλοντική Προοπτική

Η σταθερότητα του τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος είναι κρίσιμη για τη μακροοικονομική σταθερότητα. Σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον, αναδεικνύονται τόσο οι βασικές προκλήσεις όσο και οι μελλοντικές προοπτικές των αγορών.

⚠ Τρέχοντες Προκλήσεις

Κόστος Χρηματοδότησης & Επιτόκια

Η αύξηση των επιτοκίων επιβαρύνει το κόστος χρηματοδότησης και επηρεάζει τη ζήτηση για δάνεια.

Νέες Τεχνολογίες

Οι νέες τεχνολογίες αλλάζουν τον τραπεζικό κλάδο και απαιτούν προσαρμογή.

Εμπιστοσύνη Επενδυτών & Αγορών

Η διατήρηση της εμπιστοσύνης των επενδυτών είναι καθοριστική για τη σταθερότητα των χρηματοαγορών.

🏡 Μελλοντική Προοπτική

Ο Ρόλος των Επιτοκίων

Η εξέλιξη των επιτοκίων επηρεάζει άμεσα τη χρηματοδότηση και τις χρηματοαγορές.

Ενίσχυση Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας μέσω εποπτείας και ρυθμιστικής συμμόρφωσης

Η συνεχής εποπτεία και η εφαρμογή μακροπροληπτικών πολιτικών μπορούν να βελτιώσουν την ανθεκτικότητα του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Συμπεριφορά του χρηματοπιστωτικού συστήματος σε διεθνείς και γεωπολιτικούς κινδύνους

Η ικανότητα του συστήματος να αντέχει σε εξωγενείς κινδύνους θα είναι καθοριστική για τη μελλοντική σταθερότητα.

Η συνεχής προσαρμογή είναι κλειδιά για την επιτυχή λειτουργία του ελληνικού τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Πηγές & Βιβλιογραφία

Eurostat – European Statistical Office

<https://ec.europa.eu/eurostat>

European Central Bank (ECB)

<https://www.ecb.europa.eu>

Γιώργος Αλογοσκούφης – Οικονομικές Αναλύσεις + Άρθρα

<https://alogoskoufisg.org>

<https://www.bankofgreece.gr/trapeza/h-ihstoria-ths-tte/istorikh-anadromh>

[Ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ: Η Ιστορική Διαδρομή](#)

<https://www.huffingtonpost.gr/ikonomia/i-istoriki-exelixa-tou-ellinikou-plithorismou-kata-tin-periodo-1960-2024/>

<https://livelagadas.gr/rewind-1990s-stin-ellada-mia-dekaetia-allagon-kai-exelixeon/>